

Vypracovala: Šárka Ambrozová

Datum: 7.11.2010

Třída: 8.A

Hodinová dotace: 1h

Téma hodiny: Šikana

Vzdělávací oblast: Člověk a jeho svět

Vzdělávací obor: Výchova ke zdraví

Mezipředmětové vztahy: Rodinná výchova, Občanská výchova

Výchovně vzdělávací cíle:

Žák dokáže správně rozebrat informace a vybere si to nejdůležitější, je schopen rozlišovat a specifikovat různé druhy šikany.

Žák interpretuje vlastní názor k tomuto tématu a diskutuje s ostatními žáky.

Žák efektivně využívá získané údaje a poznatky.

Klíčové kompetence:

kompetence k učení – žák se zabývá obecně užívanými termíny, poznává smysl a cíl učení, kriticky hodnotí výsledky svého učení a diskutuje o nich

kompetence k řešení problémů – vnímá nejrůznější problémové situace, ověřuje správnost řešení problémů, vyhledává informace vhodné k řešení problémů

kompetence komunikativní – formuluje a vyjadřuje své myšlenky a názory, účinně se zapojuje do diskuze a naslouchá druhým žákům, využívá získané komunikativní dovednosti k vytváření vztahů

kompetence sociální a personální – spolupracuje ve skupině a podílí se s ostatními na vytváření pravidel v týmu, přispívá k diskusi, podílí se na utváření příjemné atmosféry v týmu

Očekávané výstupy:

Žák dokáže komunikovat s ostatními žáky ve skupině.

Žák je schopen přijmout názor druhých lidí.

Žák se aktivně zapojuje do aktivit

Pojmy opěrné: pojem šikana, oběť, agresor

Pojmy nové: stádia šikany, kyberšikana

Použité metody: výklad, diskuze

Použité formy: frontální výuka, skupinová výuka

Použité prostředky: pracovní list, osmisměrka

Použitá literatura: Janošková, Ondráčková, Čábalová a kol. *Občanská výchova, Rodinná výchova 7*. Plzeň: Fraus. 2004.

Teoretická příprava na hodinu:

Co je to šikana? Šikana označuje fyzické či psychické omezování či týrání jedince v kolektivu. Dochází k ní ve všech skupinách, jak věkových, tak i sociálních. Setkat se s ní můžeme ve školách, školních zařízeních, v armádě, ve vězení, ale i v rodině. Varianty šikany jsou velmi různé, stejně jako metody, kterými je prováděna. Zpravidla má agresor nad obětí fyzickou či početní převahu. Vztah, který se vytvoří mezi agresorem a obětí, může být až překvapivě silný. Příčinu je možné hledat v absenci citových vztahů.

Charakteristické vnější rysy šikany:

- záměrnost jednání
- nepoměr sil mezi agresorem a obětí
- samoučelnost agrese, šikanujícímu nejde zpravidla o dosažení nějakého cíle ani zisku, ale jde spíše o uspokojení ze strany agresora.

Agresoři bývají starší, fyzicky vyspělejší jedinci nebo skupina disponující početní převahou. Šikanující mnohdy pochází z prostředí, kde je agrese prostředkem jednání. K šikanování ho často vede vlastní zakomplexovanost, nedostatek sebevědomí a nejistota. K oběti bývá bezohledný a mnohdy ji považuje za méněcennou.

Oběti bývá často jedinec, který se nějak odlišuje. Spektrum odlišností je velké, nejčastěji jsou šikanováni jedinci handicapovaní vzhledově, sociálně či fyzicky, lidé úzkostní, plaší, či ti, kteří se odlišují rasově, národnostně, vyznáním nebo chováním. Stejně tak se může oběti stát nový člen skupiny (nový žák, spolupracovník).

Mezi formy šikany patří ignorování oběti, její izolace, pomlouvání a zesměšňování, ale i vyhrožování a vydírání. Dále sem řadíme krádeže věcí, jejich poškozování a

nedovolenou manipulace s nimi. V neposlední řadě jde o praktiky fyzického násilí, a to i za použití zbraní. Samozřejmě sem patří i pohlavní zneužívání nebo znásilňování.

Novým fenoménem je kyberšikana. Ta využívá možností, které jí poskytují moderní technologie, jako jsou mobilní telefony, fotoaparáty, kamery a internet. Příkladem může být nahrání ponižující situace na mobilní telefon a její rozesílání ve formě MMS či přes internet. Jiným odvětvím kyberšikany je terorizování jiných pomocí e-mailových zpráv, blogů atd.

Stádia šikany:

1. První stupeň (zrod ostrakismu) - jde o mírné, převážně psychické formy násilí, kdy se okrajový člen necítí dobře. Ostatní ho více či méně odmítají, nebaví se s ním, pomlouvají ho.
2. Druhý stupeň (fyzická agrese) - existuje více důvodů pro postoupení do druhého stádia. Jedna z možností je odreagování žáků prostřednictvím nejslabšího jedince, který funguje jako ventil. Druhá možnost může nastat na školních zájezdech, kdy nejslabší slouží jako oživení programu. Třetí možnost nastane, když se ve třídě sejde více agresivních jedinců, kteří prostřednictvím násilí uspokojují své potřeby.
3. Třetí stupeň - v tomto stupni se vytvoří skupinka agresorů.
4. Čtvrtý stupeň – většina obětí přijímá normy agresorů.
5. Pátý stupeň – tady jde již o dokonalou šikanu, žáci jsou rozděleni na dvě skupiny, na oběti a agresory.

Přílohy:

1. Přiřaď správně vlastnosti k oběti nebo k agresorovi.

VŮDČÍ OSOBNOST	INTROVERT	NÍZKÉ SEBEVĚDOMÍ	NEPRŮBOJNOST
FYZICKY VYSPĚLÍ	NEOBLÍBENOST	ODLIŠNOST	SÁM PROŽIL ŠIKANU
OBLÍBENOST	VYSOKÉ SEBEVĚDOMÍ	FYZICKY SLABŠÍ	EXTROVERT

AGRESOR

OBĚŤ

2. Poskládejte správně písmena a dostanete různé formy šikany.

í r n v d y á í

m l p o v á o u n í

s m š z e ě ň o n á v í

z i k é c f y n i s á l í

s i z á n ň o l v í á n

k ž e r á e d ě v í c